

RP 64/2015 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av 11 och 11 a § i lönegarantilagen och till lagar om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän, av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, av lagen om alterneringsledighet och av 6 och 23 § i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lönegarantilagen, lagen om lönegaranti för sjömän, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om alterneringsledighet och av lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen ändras. Syftet är att minska administrationen och förbättra resultaten av arbets- och näringsförvaltningens verksamhet.

Det föreslås att lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän ändras så att behandlingen av lönegarantiärenden ska kunna koncentreras till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland genom förordning av statsrådet. Lönegarantiärenden behandlas för närvarande vid 13 närings-, trafik- och miljöcentraler. Centraliseringen av lönegarantiärenden gör behandlingstiderna enhetligare och kortare samt förbättrar lönegarantiförfarandets funktion.

Dessutom föreslås det att den i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivna uppgiften som utkomstskyddsombud ska dras in, eftersom det inte längre finns behov av ett separat utkomstskyddsombud som bevakar statens intresse. Syftet är att i stället för efterhandskontroll stärka närings-, trafik- och miljöcentralens förmåga att sköta sin uppgift att styra verkställandet av utkomstskyddet för arbetslösa. Regeringen har som mål att genom förordning föreskriva att styrningen av utkomstskyddsärenden koncentreras till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland.

I lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen ska det göras vissa mindre ändringar som hänför sig till arbets- och näringsförvaltningens organisation.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016.

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Behörig NTM-central i lönegarantiärenden

Lönegarantisystemet tryggar arbetstagarens fordringar på basis av anställningsförhållandet vid arbetsgivarens insolvens. Lönegaranti kan sökas av arbetstagare eller arbetstagarorganisation dit arbetstagaren överfört sin fordran för indrivning. När arbetsgivaren är försatt i konkurs kan lönegaranti även sökas av konkursboet för arbetstagarnas räkning. Ansökan om lönegaranti kan lämnas in till arbets- och näringsbyrå eller närings-, trafik- och miljöcentralen (nedan NTM-centralen).

Lönegarantiärenden behandlas för närvarande vid 13 NTM-centraler. Den behöriga NTM-centralen bestäms i regel enligt arbetsgivarens hemort. Om arbetsgivarens hemort inte är känd, vilket är sällsynt, behandlas lönegarantiärendet av den NTM-central inom vars verksamhetsområde det i ansökan avsedda arbetet huvudsakligen har utförts. När arbetsgivaren är försatt i konkurs, behandlas lönegarantiärendet av den NTM-central inom vars verksamhetsområde domstolen där arbetsgivaren är försatt i konkurs ligger.

Om arbetsgivarens hemort, det ovan nämnda arbetsstället eller den domstol som är behörig i arbetsgivarens konkursärende finns i landskapet Åland, behandlas lönegarantiärendet av NTM-centralen i Egentliga Finland. Ansökningar med stöd av lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) behandlas vid NTM-centralen i Nyland.

NTM-centralen i Birkaland behandlar lönegarantiärenden som hör till verksamhetsområdet för Tavastland. NTM-centralen i Norra Savolax behandlar lönegarantiärenden som hör till verksamhetsområdet för Norra Karelen.

Antalet lönegarantiärenden fördelas inte jämnt mellan NTM-centralerna. Eftersom merparten av företagen har sin hemort i Södra Finland, är även lönegarantiärendena starkt koncentrerade till Södra Finland. År 2014 hade NTM-centralen i Nyland 40,7 procents andel av alla lönegarantibeslut som fattats i hela landet.

NTM-centralens andel av besluten (%)

NTM-centralen i Nyland	40,7
NTM-centralen i Birkaland	13,7
NTM-centralen i Egentliga Finland	9,4
NTM-centralen i Norra Savolax	6,0
NTM-centralen i Norra Österbotten	5,0
NTM-centralen i Sydöstra Finland	4,7
NTM-centralen i Mellersta Finland	4,4
NTM-centralen i Lappland	3,5
NTM-centralen i Satakunta	3,4
NTM-centralen i Södra Österbotten	3,4
NTM-centralen i Kajana	2,1
NTM-centralen i Österbotten	2,0
NTM-centralen i Södra Savolax	1,7

Det största problemet med decentraliserad behandling av lönegarantiansökningar är att det inte är möjligt att jämna ut anhopningar av lönegarantiärenden mellan NTM-centralerna. Exempelvis vid NTM-centralen i Nyland steg den förväntade handläggningstiden för arbetstagares eller arbetstagarorganisationers ansökningar om lönegaranti till 8–10 månader år 2014, medan handläggningstiden under samma tid var 2–4 månader vid flera NTM-centraler. Detta försätter dem som ansöker om lönegaranti i ojämlig ställning beroende på var deras arbetsgivare är verksam. Dessutom innebär det att de personalresurser som har hand om lönegarantiärenden vid NTM-centralerna inte används på bästa möjliga sätt.

Arbets- och näringsministeriet utredde med hjälp av en enkät till NTM-centralerna och ett system för arbetstidsuppföljning de personalresurser som användes för lönegarantiärenden. Vid NTM-centralerna hade 46 personer uppgifter med anknytning till lönegaranti. För lönegaranti användes sammanlagt 34,6 årsverken år 2014. Speciellt vid de NTM-centraler där antalet lönegarantiärenden inte är stort, ingår i befattningsbeskrivningen för dem som tar hand om lönegarantiärenden även andra uppgifter.

Oftast sköts lönegarantiuppgiften som arbete i par av en beredare och en jurist. Beredaren ansvarar för åtgärder i anslutning till beredningen av ärendet, såsom kompletterings- och samrådsförfaranden. Dessutom gör beredaren de förfrågningar hos myndigheter som behövs. I juristens uppgifter ingår innehållsmässigt utredande av ärendet, beslutsprövning och föredragning av beslut.

Vid de NTM-centraler där antalet lönegarantiärenden är litet, hör lönegarantiuppgiften i praktiken till en beredare och en jurist. Eftersom kunnandet i fråga om lönegaranti koncentreras till enskilda tjänstemän, är lönegarantisystemet sårbart. Personbyten, semesterar, familjeledigheter och längre sjukledigheter medför utmaningar i behandlingen av ansökningar, fast det har tagits hand om vikariearrangemangen. I praktiken har det visat sig att vikarierna inte får tillräckligt kunnande om lönegaranti för att lönegarantisystemets funktion ska vara tryggad i regionen i de ovan nämnda situationerna.

1.2 Utkomstskyddsombud

Enligt 1 kap. 4 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) övervakar en av NTM-centralen utsedd tjänsteman vid NTM-centralen, dvs. ett *utkomstskyddsombud*, inom sitt verksamhetsområde att utlåtaningpraxis är lagenlig och enhetlig. NTM-centralen förordnar dessutom en ställföreträdare för utkomstskyddsombudet. På ställföreträdaren tillämpas vad som föreskrivs om utkomstskyddsombud i lagen utkomstskydd för arbetslösa. Flera NTM-centraler kan ha ett gemensamt utkomstskyddsombud och en gemensam ställföreträdare för utkomstskyddsombudet.

Bestämmelsen om utkomstskyddsombuds uppgift och behörighet har i sak kvarstått oförändrad sedan år 1991, då bestämmelsen om utkomstskyddsombud fogades till lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984). År 2009 föreskrevs om utkomstskyddsombudets ställföreträdare och år 2012 fogades till bestämmelsen en möjlighet att ha ett gemensamt utkomstskyddsombud och en gemensam ställföreträdare för flera NTM-centraler.

Vid alla 15 NTM-centraler har det utsetts utkomstskyddsombud och även ställföreträdare för ombuden. Möjligheten till ett för flera områden gemensamt utkomstskyddsombud och gemensam ställföreträdare har inte utnyttjats. En del av utkomstskyddsombudens ställföreträdare är tjänstemän vid arbets- och näringsbyrån. Avsikten är att ställföreträdaren för utkomstskyddsombudet är ställföreträdare till exempel under semesterar, men detta har inte realiserats på det avsedda sättet inom alla NTM-centralens områden. Ingen av de tjänstemän som utsetts till utkomstskyddsombud sköter enbart uppgiften som utkomstskyddsombud, utan de har även

andra uppgifter vid NTM-centralen. På grund av detta får utkomstskyddsombudets yrkesmässiga kompetens och sakkunskap i utkomstskyddsärenden inte tillfälle att utvecklas och kompetensen kan vara rentav svagare än vid arbets- och näringsbyrån. Oftast hör till den tjänsteman som sköter utkomstskyddsombudets uppgift även lönegarantiuppgifter, juridisk rådgivning för arbets- och näringsbyrån i fråga om offentlig arbetskrafts- och företagservice och utkomstskydd för arbetslösa samt uppgifter i samband med offentliga upphandlingar.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs inte hur utkomstskyddsombudet ska utföra uppgiften att övervaka utlåtaningspraxis. Arbets- och näringsministeriet genomförde i november 2014 en enkät till NTM-centralerna om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I sina svar uppgav en del av NTM-centralerna att uppgiften att övervaka arbetskraftspolitiska utlåtanen i praktiken inte sköts på något sätt eller att övervakningen bara baserar sig på enskilda fall som kommer fram när medborgare eller andra aktörer tar kontakt. Vid en del av NTM-centralerna utförs övervakningen genom att man följer besvärinstansers avgöranden och att man stickprovsmässigt granskar vissa utlåtanendehelheter, till exempel arbetskraftspolitiska utlåtanen om företagande eller studier.

Enligt 12 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har utkomstskyddsombudet rätt att genom besvär söka ändring i beslut av utbetalaren av arbetslöshetsförmån, när det är fråga om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för arbetslöshetsförmån samt ansöka om undanröjande av sådana beslut. Utomstskyddsombudet kan söka ändring till nackdel eller fördel för arbets sökanden. Utomstskyddsombuden är inte biträden eller företrädare för enskilda arbetssökande vid sökandet av ändring. Genom att utnyttja rätten att söka ändring kan utkomstskyddsombudet utföra övervakningsuppgiften när det gäller ett enskilt arbetskraftspolitiskt utlåtanen. I ovan nämnda enkät som arbets- och näringsministeriet genomförde uppgav två NTM-centraler att utkomstskyddsombudet anfört besvär eller gjort ansökningar om undanröjande av lagakraftvunna beslut år 2014. Det fanns sammanlagt fem besvärsskrifter eller ansökningar om undanröjande. Enligt arbetsförmedlingsstatistiken gav arbets- och näringsbyråerna sammanlagt cirka 2,5 miljoner arbetskraftspolitiska utlåtanen år 2014. Enligt verksamhetsberättelsen för besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden anhängiggjordes sammanlagt 6624 besvärärenden år 2013. Enligt försäkringsdomstolens verksamhetsberättelse inkom det 673 utkomstskyddsärenden år 2014.

Med beaktande av volymerna av arbetskraftspolitiska utlåtanen, anhängiggjorda ärenden som gäller sökande av ändring i utkomstskyddet för arbetslösa och besvär som utkomstskyddsombuden anfört har utkomstskyddsombudets rätt att söka ändring i praktiken inte någon större betydelse. Å andra sidan kan de få besvär och ansökningar om undanröjande som utkomstskyddsombuden anfört och gjort även påverkas av att arbets- och näringsbyrån kan ta upp för ny behandling och vid behov på eget initiativ ompröva ett felaktigt arbetskraftspolitiskt utlåtanen som observerats i samband med styrningen och övervakningen av verkställigheten.

Utöver rätten att söka ändring är vägledningsbesök hos arbets- och näringsbyråer ett sätt att övervaka utlåtaningspraxis. Eftersom det bara finns en arbets- och näringsbyrå inom varje NTM-centralsområde, är betydelsen av vägledningsbesök som övervakningsmetod liten. Enligt arbets- och näringsministeriets ovan nämnda enkät gjordes vägledningsbesök inom två NTM-centralsområden år 2014.

Rådgivning för arbetssökande i utkomstskyddsärenden har inte föreskrivits som uppgift för utkomstskyddsombudet. Enligt förvaltningslagen (434/2003) ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utlåtanen av ärenden. Rådgivningen är gratis. Förvaltningslagen tillämpas som allmän lag på behandlingen av utkomstskyddsärenden.

Dessutom föreskrivs det om rådgivning för arbetssökande i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012). Enligt 2 kap. 3 § i lagen har arbets- och näringsmyndigheten rådgivningsskyldighet. Med arbets- och näringsmyndighet avses arbets- och näringsbyråerna och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, vilka i samband med inledandet av jobsökningen eller så fort som möjligt därefter ska informera arbetssökande om omständigheter i anslutning till jobsökningen, offentlig arbetskrafts- och företagservice som står till buds för sökanden, förutsättningarna för jobsökningens giltighet samt omställningsskydd. Arbetsslösa arbetssökande ska utöver de ovan nämnda omständigheterna informeras om andra tjänster som syftar till att främja hans eller hennes sysselsättning, om de allmänna skyldigheterna för arbetsslösa arbetssökande som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice samt om viktiga arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd.

I arbets- och näringsministeriets ovan nämnda enkät uppgav fem NTM-centraler att medborgare tar kontakt varje vecka och tio NTM-centraler uppgav att de kontaktas mera sällan. Bakom kontakten kan ligga personens missnöje med arbets- och näringsbyråns förfarande eller en fråga som hänför sig till ett arbetskraftspolitiskt utlåtande eller något annat i samband med utkomstskyddet för arbetsslösa.

1.3 Styrning av verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetsslösa

Arbets- och näringsbyråerna är lokalförvaltningsmyndigheter underställda NTM-centralerna. Enligt lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) styr och övervakar NTM-centralen arbets- och näringsbyråerna. Styrningen av verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetsslösa sker bland annat genom att man svarar på arbets- och näringsbyråns och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenters frågor om tillämpningen av lagen om utkomstskydd för arbetsslösa.

NTM-centralerna använde år 2014 sammanlagt 3,3 årsverken för uppgifter som hänförde sig till verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetsslösa. Av denna arbetsinsats användes i genomsnitt 30 procent för att sköta den i lagen om utkomstskydd för arbetsslösa föreskrivna uppgiften som utkomstskyddsombud. Uppgifterna baserar sig på arbets- och näringsministeriets enkät till NTM-centralerna om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetsslösa i november 2014.

1.4 Lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

I lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen (352/2010) finns bestämmelser om inrättnings-, myndigheters och organs behörighet samt uppgifter och elektronsikt utbyte av information vid tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (den så kallade grundförordningen), och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (den så kallade tillämpningsförordningen).

Arbets- och näringsbyråernas uppgifter i samband med tillämpningen av de ovan nämnda förordningarna gäller arbetsslösa som från Finland reser till ett annat EU- eller EES-land eller Schweiz för att söka arbete eller som kommer till Finland från ett annat EU- eller EES-land eller Schweiz. Försörjningen under en sådan jobsökningsresa som avses i förordningarna tryggas genom arbetslöshetsdagpenning som betalas från utreselandet. I dessa gränsöverskridande jobsökningssituationer ger arbets- och näringsbyråerna med stöd av förordningar och lagen

RP 64/2015 rd

om utkomstskydd för arbetslösa information om arbetssökande till finländska arbetslöshetskassor och Folkpensionsanstalten samt utländska myndigheter.

Utländska myndigheter känner i regel till vilken arbets- och näringsbyrå som har hand om den aktuella arbetssökandes ärende. I händelse av att den utländska myndigheten inte känner till vilken arbets- och näringsbyrå som sköter den arbetssökandes ärende, har Finland till den så kallade institutionskatalogen uppgett att arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter är arbets- och näringsförvaltningens riksomfattande kontaktmyndighet i fråga om informationsutbytet mellan EU- och EES-länder och Schweiz. Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter sänder vid behov eventuella kontakter från utländska myndigheter till rätt arbets- och näringsbyrå. I vissa situationer som anges i förordningarna kan en utländsk myndighet fråga Finland om personen över huvud taget är arbetssökande i Finland. Om personen inte är arbetssökande, ger arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter svar till den utländska myndigheten.

De ovan nämnda uppgifterna hör redan för närvarande till arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, med kundservicecentret har inte behövt förmedla sådana uppgifter en enda gång.

I lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen finns också bestämmelser om nationell utveckling och förvaltning av det elektroniska informationsutbytet mellan EU- och EES-länderna och fördelning av kostnaderna. Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter en arbetsgrupp för de nämnda uppgifterna. Bland annat arbets- och näringsministeriet är medlem i arbetsgruppen.

2 Föreslagna ändringar

2.1 Centraliseringen av lönegarantiärenden och ansökan om lönegaranti

Avsikten är att administrativt koncentrera lönegarantiuppgifter till en NTM-central som görs till en enhet som ansvarar för behandlingen av lönegarantiärenden på riksomfattande nivå.

I och med centraliseringen blir behandlingstiderna för lönegarantiärenden enhetliga och i flera regioner även kortare. I den centraliserade enheten kan man bättre fördela arbetet mellan handläggarna i samband med personalbyten, semestrar och sjukledigheter.

När lönegarantiärenden sköts som huvudsyssla i en riksomfattande enhet, möjliggör det att kunnandet i lönegaranti utvecklas. Eftersom volymerna är större i en riksomfattande enhet, ger det bättre möjligheter än i nuläget att utveckla delprocesserna i anslutning till lönegarantiförfarandet. Det finns då inte längre behov att överföra ansökningar till behöriga NTM-centraler, eftersom bara en NTM-central är behörig. I och med centraliseringen blir tillämpningen av lagstiftningen enhetlig. Dessutom förbättras likabehandlingen av och rättsskyddet för kunder som ansöker om lönegaranti.

Handläggningen av lönegarantiansökningar är oberoende av plats, eftersom ärendet utreds utifrån skriftligt material och eftersom beslutsprövningen inte inbegriper bedömning av de lokala förhållandena. Därför behöver handläggningen av lönegarantiansökningar inte organiseras på det nuvarande sättet.

De regionala kontaktpunkterna för gäller främst borgenärssammanträden vid indrivning av lönegarantiskulder och rättegångar i samband med sökandet av ändring. Dessa äger ofta rum nära arbetsgivarens hemort. Den administrativa koncentrationen av lönegarantiärenden till en NTM-central utgör inget hinder för organiseringen av den riksomfattande enhetens verksam-

RP 64/2015 rd

het så att personer som har hand om lönegarantiuppgifter fysiskt är placerade vid fler än en NTM-central. Eventuellt resebehov som föranleds av rättegångarna och borgenärssammanträdena är en liten nackdel i förhållande till de fördelar som uppnås genom centraliseringen.

Det föreslås att lönegarantilagen (866/1998) ska ändras så att där inte begränsas möjligheterna att genom förordning som utfärdas med stöd av 5 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna bestämma vilken NTM-central som är behörig att behandla lönegarantiärendet. 11 och 11 a § i lönegarantilagen, där det för närvarande föreskrivs om behörig NTM-central, ska upphävas. Till följd av upphävandet av bestämmelserna bestäms den behöriga myndigheten i lönegarantiärenden enbart i enlighet med lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och de bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen.

Enligt 5 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att en NTM-central sköter uppgifter också inom verksamhetsområdet för fler än en central. Det förutsätts bland annat att utvidgningen av verksamhetsområdet kan effektivisera centralernas verksamhet och användning av statens personalresurser och andra resurser, förbättra tillgången till service eller säkerställa tillgången till sådan särskild sakkunskap som behövs för uppgifterna, eller att utvidgningen av verksamhetsområdet är ändamålsenligt av någon annan motsvarande orsak.

Avsikten är att i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna föreskriva att lönegarantiärendena administrativt koncentreras till NTM-centralen i Nyland. NTM-centralen i Nyland är mest lämpad att sköta lönegarantiärendena centraliserat, eftersom centralen redan för närvarande handlägger nästan hälften av alla lönegarantiärenden.

Enligt 2 § i lagen om lönegaranti för sjömän är NTM-centralen i Nyland redan i nuläget i hela landet den behöriga NTM-centralen i ärenden som gäller lönegaranti för sjömän. I lagen ska göras en ändring av teknisk natur, på basis av vilken bestämmelser om behörig myndighet i ärenden som gäller lönegaranti för sjömän också ska utfärdas genom lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen. I och med ändringen ska bestämmelserna om behörig myndighet i ärenden som gäller lönegaranti för sjömän fastställas på samma sätt som i fråga om övriga lönegarantiärenden.

2.2 Utkomstskyddsombudet och styrningen av verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Uppgiften som utkomstskyddsombud ska dras in. Man ska avstå från efterkontrollen av arbetskraftspolitiska utlåtanden, som är en uppgift för utkomstskyddsombudet. I utkomstskyddsärenden ska man mer än i nuläget övergå till förutseende juridisk vägledning. Behandlingen av utkomstskyddsärenden vid arbets- och näringsbyråerna har för närvarande koncentrerats till utkomstskyddsenheter eller vissa tjänstemän. Centraliseringen har förbättrat kundandet och expertisen i utkomstskyddet för arbetslösa vid arbets- och näringsbyråerna och det finns inte behov av ett utkomstskyddsombud som bevakar statens intresse.

1 kap. 4 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska ändras så att där inte längre föreskrivs om utkomstskyddsombud och ställföreträdare. På grund av att uppgiften dras in ska dessutom 12 kap. 1 § om rätt att söka ändring, 12 kap. 6 § om delfående av beslut, 12 kap. 7 § om undanröjande av beslut och 13 kap. 1 § om delfående ändras. Dessutom ska 13 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa om utkomstskyddsombudets rätt att erhålla uppgifter upphävas och i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) göras de ändringar som beror på att uppgiften dras in.

I samband med indragningen av uppgiften som utkomstskyddsombud ska styrningen och övervakningen av verkställigheten av lagen utkomstskydd för arbetslösa administrativt koncentreras till NTM-centralen i Nyland. På detta sätt säkerställs tillgången till förutseende vägledning för arbets- och näringsbyråerna i fråga om utkomstskyddsärenden. Koncentreringen av vägledningen för arbets- och näringsbyråerna i juridiska frågor till samma NTM-central som lönegarantiärendena möjliggör korsvis användning av personalresurserna, eftersom juridiskt kunnande behövs i båda uppgifterna. Det ska föreskrivas om centraliseringen av vägledningen i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna, som utfärdats med stöd av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Rådgivningen för arbetssökande i utkomstskyddsärenden ska även framöver vara arbets- och näringsbyråernas och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenters uppgift. Sådana kontakter från arbetssökande i utkomstskyddsärenden som hänför sig till NTM-centralens styrnings- och övervakningsuppgift ska centraliserat behandlas vid NTM-centralen i Nyland. Även behandlingen av förvaltningsklaganden i utkomstskyddsärenden som anförts hos NTM-centralerna ska koncentreras administrativt.

2.3 Lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

Lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen ska ändras så att förutom arbets- och näringsbyråerna ska även arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter betraktas som sådan arbetsförmedling som avses i grundförordningen och tillämpningsförordningen. Ursprungligen jämfördes arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter med arbets- och näringsbyråerna utan uttryckliga bestämmelser, men lagen om utkomstskydd för arbetslösa har redan tidigare preciserats till denna del. I praktiken avses med arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter i detta sammanhang den riksomfattande tjänsten Jobblinjen, som är den del av kundservicecentret.

Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde överförs ansvaret för utveckling och förvaltning av det elektroniska informationsutbytet fr.o.m. ingången av 2016 till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter. På grund av detta ska lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen ändras så att utvecklings- och förvaltningscentret finns representerat i samarbetsgruppen, i stället för arbets- och näringsministeriet.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenserna av centraliseringen av lönegarantiärenden

Centraliseringen av lönegarantiärenden förenhetligar handläggningstiderna för ansökningar om lönegaranti och möjliggör en jämnare arbetsbelastning mellan dem som har hand om lönegarantiuppgifter. I jämförelse med nuläget förkortas handläggningstiderna speciellt för sådana lönegarantiärenden där NTM-centralerna i Nyland och i Birkaland för närvarande är behöriga. Målet är att 75 procent av arbetstagarnas och fackförbundens ansökningar ska kunna avgöras inom kortare tid än 4 månader. I och med de kortare handläggningstiderna kommer även indrivningen av statliga lönegarantifordringar igång tidigare, vilket har en positiv effekt på resultatet av indrivningen.

Centraliseringen innebär att personbyten, semesterar, sjukledigheter eller andra motsvarande orsaker inte längre på nuvarande sätt påverkar behandlingen av lönegarantiärenden. Lönegarantiärenden som är anhängiga i en stor enhet kan lättare fördelas mellan handläggarna och det kan säkerställas att specialkompetens finns alla tider.

Dessutom ska lönegarantiuppgiften skötas som huvudsyssla. Detta fördjupar kunnandet hos dem som har hand om lönegarantiärenden och ger bland annat en möjlighet att specialisera sig i olika delområden av lönegarantin. I och med att kompetensen utvecklas genom centraliseringen förbättras kvaliteten på lönegarantibesluten, vilket har en positiv effekt på rättsskyddet för dem som ansöker om lönegaranti. Centraliseringen förbättrar också likabehandlingen av medborgarna, i och med att beslutspraxisen blir enhetlig.

Denna proposition har inte direkta konsekvenser för antalet anställda vid NTM-centralerna. Genom de föreslagna ändringarna kan man dock trygga lönegarantisystemets funktion i samband med de utgiftsanpassningar som riktar sig till NTM-centralerna.

3.2 Utkomstskyddsombud

I och med indragningen av uppgiften som utkomstskyddsombud faller en av NTM-centralernas lagstadgade uppgifter bort. För skötseln av utkomstskyddsombudets övervakningsuppgift har vid de 15 NTM-centralerna använts sammanlagt ett årsverke. Indragningen av uppgiften minskar behovet av personalresurser så mycket. Indragningen av uppgiften som utkomstskyddsombud leder inte direkt till att någons tjänsteförhållande upphör, eftersom utkomstskyddsombudsuppgiften sköts vid sidan av andra uppgifter. Indragningen av uppgiften som utkomstskyddsombud påverkar inte arbetssökandenas möjligheter att få rådgivning i frågor om utkomstskyddet för arbetslösa.

3.3 Styrning av verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

De föreslagna ändringarna möjliggör att styrningen och övervakningen av arbets- och näringsbyråerna i fråga om utkomstskydd för arbetslösa administrativt koncentreras till NTM-centralen i Nyland. Eftersom utkomstskyddet för arbetslösa har beröringspunkter med de offentliga arbetskrafts- och företagstjänsterna samt alterneringsledigheten, är det ändamålsenligt att även centralisera den juridiska vägledningen i dessa frågor. Centraliseringen förbättrar tillgången till vägledning och enhetligheten i vägledningens innehåll. Yrkeskompetensen hos de tjänstemän som ger vägledning förbättras, när vägledningsuppgiften sköts på heltid och inte vid sidan av andra uppgifter. Ur perspektivet för arbetssökandena och övriga kunder hos arbets- och näringsbyrån blir tillämpningen av lagstiftningen vid arbets- och näringsbyråerna allt enhetligare. Centraliseringen av styrningen och övervakningen i samband med utkomstskyddet för arbetslösa samt den juridiska vägledningen i samband med offentliga arbetskrafts- och företagstjänster och alterneringsledighet minskar NTM-centralernas behov av personal i dessa uppgifter uppskattningsvis med sammanlagt 1–2 årsverken.

3.4 Lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

Ändringarna hänför sig till arbets- och näringsförvaltningens organisation och har inga ekonomiska konsekvenser. Ändringarna har inte heller konsekvenser för arbetssökandenas rättigheter eller skyldigheter eller deras uträttande av ärenden hos myndigheter.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten, NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna, arbetsmarknadens centralorganisationer och Arbetslöshetskassornas Samorganisation har hörts i fråga om de ändringar som hänför sig till handläggningen av lönegarantiärenden och indragningen av uppgiften som utkomstskyddsombud. Centraliseringen av lönegarantiärendena behandlades också i delegationen för lönegarantiärenden.

I de inkomna utlåtandena förhöll sig remissinstanserna positiva till centraliseringen av lönegarantiärendena och indragningen av uppgiften som utkomstskyddsombud.

Den viktigaste iakttagelsen i NTM-centralernas utlåtanden gällde tillbörlig behandling av arbetssökandenas förvaltningsklaganden och övriga kontakter hos NTM-centralerna. I det ursprungliga utkastet till proposition beskrevs att avsikten vara att centralisera enbart den juridiska vägledningen för arbets- och näringsbyråerna i utkomstskyddsärenden. Flera NTM-centraler fäste uppmärksamhet vid att det efter centraliseringen av vägledningen för arbets- och näringsbyråerna inte skulle kvarstå tillräckligt med kunnande för behandling av förvaltningsklaganden och övriga kontakter från arbetssökande. På grund av detta är avsikten är utöver styrningen och övervakningen av arbets- och näringsbyråerna i fråga om utkomstskydd för arbetslösa även centralisera behandlingen av förvaltningsklaganden såväl som av sådana andra kontakter som gäller NTM-centralens agerande i styrningen och övervakningen av arbets- och näringsbyråerna i utkomstskyddsfrågor. Centraliseringen genomförs genom en ändring av förordningen om närings-, trafik- och miljöcentralerna. Medborgarrådgivningen hör till arbets- och näringsbyrå och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

Den ändring i fråga om arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter som föreslås i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen har beretts i samråd med arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

5 Ikraftträdande

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

I lagen om upphävande av 11 och 11 a § i lönegarantilagen ska ingå en övergångsbestämmelse enligt vilken NTM-centralen i Nyland ska sköta indrivning av statliga fordringar som baserar sig på ett beslut om lönegaranti som fattats före lagens ikraftträdande och ett separat beslut om betalningsskyldighet. Motsvarande gäller även för indrivning av skadestånd och annan fordran som hänför sig till lönegarantin.

Det är fråga om statliga fordringar vars indrivning är en verkställighetsuppgift som hör till NTM-centralerna. Även om verkställighetsuppgifterna centraliseras genom förordningen om närings-, trafik- och miljöcentralerna, ändras inte egenskaperna av de statliga fordringarna. Det är enbart fråga om vilken myndighet som har hand om indrivningsuppgiften. Övergångsbestämmelsen togs ändå in i lagen för tydlighetens skull. I fråga om ansökningar om lönegaranti och ärenden som gäller sökande av ändring som är anhängiga i samband med centraliseringen utfärdas vid behov bestämmelser i förordningen om närings-, trafik- och miljöcentralerna.

I lagarna om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och av lagen om alterneringsledighet ska ingå en övergångsbestämmelse enligt vilken NTM-centralen i Nyland träder i utkomstskyddsombudets ställe i besvär som utkomstskyddsombudet anfört eller ansökningar om undanröjande av lagakraftvunnet beslut som utkomstskyddsombudet gjort före lagens ikraftträdande. Övergångsbestämmelsen gäller även besvär eller ansökningar om undanröjande av lagakraftvunnet beslut av ställföreträdaren för utkomstskyddsombudet. Övergångsbestämmelsen behövs för att säkerställa behandlingen av ärenden som gäller besvär eller undanröjande av beslut efter att uppgiften som utkomstskyddsombud har dragits in.

5.1 Lagstiftningsordning

De föreslagna ändringarna har i synnerhet samband med 6 § om jämlikhet och 21 § om rättskydd i grundlagen.

Enligt 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Enligt 2 mom. i paragrafen ska offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag.

Koncentreringen av lönegarantiärenden till en myndighet tryggar bättre än i nuläget rätten för dem som ansöker om lönegaranti att få sin sak behandlad utan ogrundat dröjsmål. Den föreslagna ändringen harmoniserar således med 21 § i grundlagen. Indragningen av uppgiften som utkomstskyddsombud försvagar inte personernas rättsskydd, eftersom var och en har rätt att i sitt utkomstskyddsärende söka ändring i beslutet som utbetalaren av arbetslöshetsförmån gett genom att anföra besvär hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden och vidare överklaga besvärsnämndens beslut hos försäkringsdomstolen.

Till garantierna för god förvaltning hör myndighetens skyldighet att ge rådgivning. Rådgivningen för arbetssökande i de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för utkomstskydd för arbetslösa ska även i fortsättningen vara en uppgift som hör till arbets- och näringsbyrå. Likabehandlingen av arbetssökande vid arbets- och näringsbyråerna på olika håll i landet förbättras, när den juridiska vägledning i utkomstskyddsärenden som byråerna behöver är koncentrerad till en NTM-central.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis (GrUU 2/2012 rd) ansett att den myndighet som är behörig att utöva offentlig makt ska framgå av lagen tillräckligt exakt. Fast arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenters uppgifter i samband med gränsöverskridande informationsförmedling om arbetssökande inte är förenad med utövning av offentlig makt, stämmer den föreslagna ändringen av lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen överens med grundlagsutskottets syn, när den behöriga myndigheten anges mer exakt än för närvarande.

Regeringen anser att det i propositionen inte föreslås sådana ändringar som skulle medföra att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om upphävande av 11 och 11 a § i lönegarantilagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 11 och 11 a § i lönegarantilagen (866/1998), sådana de lyder i lag 1633/2009.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om inte något annat föreskrivs i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) eller i en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 5 § i den lagen, ska den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde landskapet Nyland hör sköta indrivning av sådana statliga fordringar som grundar sig på beslut om lönegaranti och separata beslut om betalningsskyldighet som fattats före ikraftträdandet av denna lag, samt indrivning av skadestånd och andra fordringar som hänför sig till lönegaranti och återkrav av lönegarantiförmåner som betalats utan grund.

2.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om lönegaranti för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) 2 §, sådan den lyder i lag 1634/2009,
som följer:

2 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet. Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 12 kap. 1 § 3 mom. och 13 kap. 9 §, sådana de lyder, 12 kap. 1 § 3 mom. i lag 1089/2006 och 13 kap. 9 § i lag 918/2012, samt

ändras 1 kap. 4 § 3 mom., 12 kap. 6 § och 7 § 4 mom. och 13 kap. 1 § 1 mom., sådana de lyder, 1 kap. 4 § 3 mom. i lag 288/2012, 12 kap. 6 § i lag 1089/2006 och 7 § 4 mom. i lag 908/2008 samt 13 kap. 1 § 1 mom. i lag 1374/2014, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 §

Verkställighet av lagen

Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

12 kap.

Sökande av ändring

6 §

Dagen för delfäende av beslut

Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att beslutet postades under den adress han eller hon uppgivit, om inte något annat visas.

7 §

Undanröjande av beslut

Likaså kan Finansinspektionen föreslå besvärnämnden för utkomstskyddsärenden att ett på ovan nämnt sätt felaktigt beslut av en arbetslöshetskassa ska undanröjas eller föreslå försäkringsdomstolen att ett på ovan nämnt sätt felaktigt beslut av besvärnämnden för utkomstskyddsärenden ska undanröjas. Efter att ha gjort en sådan framställning kan Finansinspektionen förordna att utbetalningen av förmånen ska inställas temporärt eller att den ska betalas till det belopp framställningen avser.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1§

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna och besvärinstanser enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa uppdrag enligt denna lag eller en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

- 1) av statliga och kommunala myndigheter och andra offentligrättsliga samfund,
 - 2) av Pensionsskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalter samt pensionsstiftelser,
 - 3) av arbetsgivare, uppdragsgivare eller någon annan som låter utföra arbetet, arbetslöshetskassor, arbetsplatskassor och utbildningsproducenter enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och andra läroanstalter,
 - 4) andra anordnare av sysselsättningsfrämjande service.
-

Denna lag träder i kraft den 20 .

När det gäller sådana av utkomstskyddsombudet och dennes ställföreträdare anförda besvär och av dem gjorda ansökningar om undanröjande av lagakraftvunna beslut som är anhängiga när denna lag träder i kraft, träder vid ikraftträdandet av denna lag Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland i utkomstskyddsombudets och ställföreträdarens ställe.

4.

Lag

om ändring av 9 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) 9 kap. 5 § som följer:

9 kap.

Kostnadsersättning

5 §

Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor

Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas på kostnadsersättning lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) och följande bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa:

- 1) 11 kap. 2 § (skyldighet att lämna uppgifter),
- 2) 11 kap. 3 § (beslut om förmåner),
- 3) 11 kap. 5 § (betalningssätt),
- 4) 11 kap. 6 § (tillfälligt avbrott i utbetalningen eller betalning till lägre belopp),
- 5) 11 kap. 10 § (återkrav),
- 6) 11 kap. 13 § (kvittning),
- 7) 11 kap. 14 § (indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall),
- 8) 11 kap. 15 § (utmätning av arbetslöshetsförmåner),
- 9) 11 kap. 15 a § (preskription av fordringar),
- 10) 12 kap. (sökande av ändring),
- 11) 13 kap. 1, 3–8 och 10 § (bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter).

Om Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan betalar ut en arbetslöshetsförmån utan beslut i enlighet med 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och mottagaren av förmånen har rätt att få kostnadsersättning, kan Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan på motsvarande sätt betala även denna ersättning utan beslut. Kostnadsersättningen betalas då till fullt belopp.

Med avvikelse från 12 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska en besvärsskrift som gäller arbets- och näringsbyråns beslut ges in till den berörda arbets- och näringsbyrån.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 20 § i lagen om alterneringsledighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) 20 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 609/2004 och 1092/2006, som följer:

20 §

Sökande av ändring

Den som är missnöjd med Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut om alterneringsersättning får söka ändring i det hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden genom skriftliga besvär inom 30 dagar från den dag då han eller hon fick del av beslutet.

Den som är missnöjd med ett beslut av besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden får söka ändring i det hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär inom 30 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Om inte ändringssökanden visar något annat, anses han eller hon ha fått del av ett beslut som avses i 1 och 2 mom. den sjunde dagen efter det att beslutet postades under den adress han eller hon uppgett.

I ett utlåtande som avses i 17 § får ändring inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

När det gäller sådana av utkomstskyddsombudet och dennes ställföreträdare anförda besvär enligt 20 § 5 mom. som är anhängiga när denna lag träder i kraft, träder vid ikraftträdandet av denna lag Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland i utkomstskyddsombudets och ställföreträdarens ställe.

6.

Lag

om ändring av 6 och 23 § i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen (352/2010) 6 § och 23 § 1 mom. som följer:

6 §

Utsedda behöriga institutioner för vissa fall av sökande av arbete

I grundförordningens artikel 1 q led iii avsedda behöriga institutioner i Finland som utses av den behöriga myndigheten är arbets- och näringsbyråerna, när artikel 55.4 i tillämpningsförordningen och artikel 64.1 led a i grundförordningen tillämpas.

I Finland är arbets- och näringsbyråerna och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter de arbetsförmedlingar som avses i grundförordningen och tillämpningsförordningen.

23 §

Samarbetsgrupp

För utveckling, administration och kostnadsfördelning i fråga om det elektroniska informationsutbytet ska social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder tillsätta en samarbetsgrupp med sex medlemmar. Social- och hälsovårdsministeriet, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund och Arbetslöshetskassornas samorganisation ska vara företrädare i samarbetsgruppen. Utöver medlemmarna kan social- och hälsovårdsministeriet förordna högst två experter till samarbetsgruppen på förslag av de aktörer som är företrädare i gruppen. Samarbetsgruppen ska ha tillräckligt stor sakkunskap i Europeiska unionens lagstiftning om social trygghet, den nationella lagstiftningen om social trygghet och informationssystem.

RP 64/2015 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 8 oktober 2015

Statsminister

Juha Sipilä

Näringsminister Olli Rehn

2.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om lönegaranti för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) 2 §, sådan den lyder i lag 1634/2009,
som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet.

Den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde landskapet Nyland hör fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Myndigheter

Arbets- och näringsministeriet styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet. Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 12 kap. 1 § 3 mom. och 13 kap. 9 §, sådana de lyder, 12 kap. 1 § 3 mom. i lag 1089/2006 och 13 kap. 9 § i lag 918/2012, samt

ändras 1 kap. 4 § 3 mom., 12 kap. 6 § och 7 § 4 mom. och 13 kap. 1 § 1 mom., sådana de lyder, 1 kap. 4 § 3 mom. i lag 288/2012, 12 kap. 6 § i lag 1089/2006 och 7 § 4 mom. i lag 908/2008 samt 13 kap. 1 § 1 mom. i lag 1374/2014, som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 §

Verkställighet av lagen

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 §

Verkställighet av lagen

Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner. *En av närings-, trafik- och miljöcentralen utsedd tjänsteman vid varje närings-, trafik- och miljöcentral (utkomstskyddsombud) övervakar inom sitt verksamhetsområde att utlåtandep Praxis är lagenlig och enhetlig. Närings-, trafik- och miljöcentralen förordnar dessutom en ställföreträdare för utkomstskyddsombudet. På utkomstskyddsombudets ställföreträdare tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om utkomstskyddsombud. Flera närings-, trafik- och miljöcentraler kan ha ett gemensamt utkomstskyddsombud och en gemensam ställföreträdare för utkomstskyddsombudet.*

Arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter ger för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner.

RP 64/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

Sökande av ändring

1 §

Rätt att söka ändring

12 kap.

Sökande av ändring

1 §

Rätt att söka ändring

Utkomstskyddsombudet har rätt att söka ändring i ett ärende som gäller de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner eller fördelning av rättegångskostnader genom att i enlighet med 1 mom. anföra besvär hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden inom 30 dagar från det arbetsökanden fick del av Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut och hos försäkringsdomstolen inom 30 dagar från det arbetskraftsmyndigheten fick del av beslutet.

(upphävs)

6 §

Dagen för delfående av beslut

Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter att beslutet postades under den adress han eller hon upp-givit, om inte något annat visas. *Utkomstskyddsombudet anses ha fått del av ett beslut av besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden den sjunde dagen efter att beslutet postades under arbetskraftsmyndighetens adress, om inte något annat visas.*

6 §

Dagen för delfående av beslut

Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter *det* att beslutet postades under den adress han eller hon upp-givit, om inte något annat visas.

7 §

Undanröjande av beslut

Likaså kan Finansinspektionen för besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden föreslå att ett på ovan nämnt sätt felaktigt beslut av en arbetslöshetskassa eller för försäkringsdomstolen att ett beslut av besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska undanröjas. Efter att ha gjort en sådan fram-

7 §

Undanröjande av beslut

Likaså kan Finansinspektionen föreslå besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden att ett på ovan nämnt sätt felaktigt beslut av en arbetslöshetskassa ska undanröjas eller föreslå försäkringsdomstolen att ett på ovan nämnt sätt felaktigt beslut av besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska undanröjas.

Gällande lydelse

ställning kan Finansinspektionen förordna att utbetalningen av förmånen ska inställas temporärt eller att den ska betalas till det belopp framställningen avser. *Dessutom har utkomstskyddsombudet rätt att ansöka om att ett lagakraftvunnet beslut i ett ärende som gäller arbetskraftspolitiska förutsättningar ska undanröjas enligt vad som föreskrivs i 1 och 2 mom.*

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1§

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna, *utkomstskyddsombuden* och besvärinstanser enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa uppdrag enligt denna lag eller en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

1) av statliga och kommunala myndigheter och andra offentligt rättsliga samfund,

2) av Pensionsskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalter samt pensionsstiftelser,

3) av arbetsgivare, uppdragsgivare eller någon annan som låter utföra arbetet, arbetslöshetskassor, arbetsplatskassor och utbildningsproducenter enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och andra läroanstalter,

4) andra anordnare av sysselsättningsfrämjande service.

Föreslagen lydelse

Efter att ha gjort en sådan framställning kan Finansinspektionen förordna att utbetalningen av förmånen ska inställas temporärt eller att den ska betalas till det belopp framställningen avser.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1§

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna och besvärinstanser enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa uppdrag enligt denna lag eller en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

1) av statliga och kommunala myndigheter och andra offentligt rättsliga samfund,

2) av Pensionsskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalter samt pensionsstiftelser,

3) av arbetsgivare, uppdragsgivare eller någon annan som låter utföra arbetet, arbetslöshetskassor, arbetsplatskassor och utbildningsproducenter enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och andra läroanstalter,

4) andra anordnare av sysselsättningsfrämjande service.

RP 64/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Utkomstskyddsombudets rätt att få uppgifter och att vara närvarande

Utkomstskyddsombudet har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt av arbets- och näringsbyrån och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter få uppgifter om arbetskraftspolitiska utlåtanden i den omfattning ombudets uppgifter det kräver. Utkomstskyddsombudet kan bestämma att Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassan eller besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska delge utkomstskyddsombudet beslut som gäller namngivna personer.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

När det gäller sådana av utkomstskyddsombudet och dennes ställföreträdare anförda besvär och av dem gjorda ansökningar om undanröjande av lagakraftvunna beslut som är anhängiga när denna lag träder i kraft, träder vid ikraftträdandet av denna lag Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland i utkomstskyddsombudets och ställföreträdarens ställe.

4.

Lag

om ändring av 9 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) 9 kap. 5 § som följer:

Gällande lydelse

9 kap.
Kostnadsersättning
5 §

Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor

Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas på kostnadsersättning lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) och följande bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa:

- 1) 11 kap. 2 § (skyldighet att lämna uppgifter),
- 2) 11 kap. 3 § (beslut om förmåner),
- 3) 11 kap. 5 § (betalningssätt),
- 4) 11 kap. 6 § (tillfälligt avbrott i utbetalningen eller betalning till lägre belopp),
- 5) 11 kap. 10 § (återkrav),
- 6) 11 kap. 13 § (kvittning),
- 7) 11 kap. 14 § (indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall),
- 8) 11 kap. 15 § (utmätning av arbetslöshetsförmåner),
- 9) 11 kap. 15 a § (preskription av fordringar),
- 10) 12 kap. (sökande av ändring), och
- 11) 13 kap. 1, 3–8 och 10 § (bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter).

Om Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan betalar ut arbetslöshetsförmån utan beslut i enlighet med 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och mottagaren av förmånen har rätt att få kostnadsersättning, kan Folkpensionsanstalten eller ar-

Föreslagen lydelse

9 kap.
Kostnadsersättning
5 §

Tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor

Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas på kostnadsersättning lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) och följande bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa:

- 1) 11 kap. 2 § (skyldighet att lämna uppgifter),
- 2) 11 kap. 3 § (beslut om förmåner),
- 3) 11 kap. 5 § (betalningssätt),
- 4) 11 kap. 6 § (tillfälligt avbrott i utbetalningen eller betalning till lägre belopp),
- 5) 11 kap. 10 § (återkrav),
- 6) 11 kap. 13 § (kvittning),
- 7) 11 kap. 14 § (indrivning av arbetslöshetsförmåner i vissa fall),
- 8) 11 kap. 15 § (utmätning av arbetslöshetsförmåner),
- 9) 11 kap. 15 a § (preskription av fordringar),
- 10) 12 kap. (sökande av ändring),
- 11) 13 kap. 1, 3–8 och 10 § (bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter).

Om Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan betalar ut *en* arbetslöshetsförmån utan beslut i enlighet med 11 kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och mottagaren av förmånen har rätt att få kostnadsersättning, kan Folkpensionsanstalten eller ar-

RP 64/2015 rd

Gällande lydelse

betslöshetskassan på motsvarande sätt betala även denna ersättning utan beslut. Kostnadsersättningen betalas då till fullt belopp.

Med avvikelse från 12 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska en besvärsskrift som gäller arbets- och näringsbyråns beslut ges in till den behöriga arbets- och näringsbyrån.

På ärenden som gäller kostnadsersättning tillämpas inte vad som i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om utkomstskyddsombudets uppgifter och behörighet.

Föreslagen lydelse

betslöshetskassan på motsvarande sätt betala även denna ersättning utan beslut. Kostnadsersättningen betalas då till fullt belopp.

Med avvikelse från 12 kap. 1 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska en besvärsskrift som gäller arbets- och näringsbyråns beslut ges in till den *berörda* arbets- och näringsbyrån.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 20 § i lagen om alterneringsledighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) 20 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 609/2004 och 1092/2006, som följer:

Gällande lydelse

20 §

Sökande av ändring

Den som är missnöjd med Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut om alterneringsersättning får söka ändring i det hos besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden genom skriftliga besvär senast den trettionde dagen efter den dag då han eller hon fick del av beslutet.

Den som är missnöjd med ett beslut av besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden får söka ändring i det hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär senast den trettionde dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Ändringssökanden anses ha fått del av ett beslut som avses i 1 och 2 mom. den sjunde dagen efter att beslutet postades under den adress han eller hon uppgett, om inte något annat visas.

I ett utlåtande som avses i 17 § får ändring inte sökas genom besvär.

Ett i 1 kap. 4 § 3 mom. i lagen om utkomtskydd för arbetslösa avsett utkomtskyddsombud har rätt att söka ändring i ett ärende som gäller fördelning av rättegångskostnader genom att i enlighet med 2 mom. anföra besvär hos försäkringsdomstolen senast den trettionde dagen efter den dag då arbeidskraftsmyndigheten fick del av beslutet.

Föreslagen lydelse

20 §

Sökande av ändring

Den som är missnöjd med Folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut om alterneringsersättning får söka ändring i det hos besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden genom skriftliga besvär *inom 30 dagar från* den dag då han eller hon fick del av beslutet.

Den som är missnöjd med ett beslut av besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden får söka ändring i det hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär *inom 30 dagar från* den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Om inte ändringssökanden visar något annat, anses han eller hon ha fått del av ett beslut som avses i 1 och 2 mom. den sjunde dagen efter det att beslutet postades under den adress han eller hon uppgett.

I ett utlåtande som avses i 17 § får ändring inte sökas genom besvär.

RP 64/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

När det gäller sådana av utkomstskyddsombudet och dennes ställföreträdare anförda besvär enligt 20 § 5 mom. som är anhängiga när denna lag träder i kraft, träder vid ikraftträdandet av denna lag Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland i utkomstskyddsombudets och ställföreträdarens ställe.

6.

Lag

om ändring av 6 och 23 § i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen (352/2010) 6 § och 23 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

6 §

Utsedda behöriga institutioner för vissa fall av sökande av arbete

I grundförordningens artikel 1 q led iii avsedda behöriga institutioner i Finland som utses av den behöriga myndigheten är arbets- och näringsbyråerna, när artikel 55.4 i tillämpningsförordningen och artikel 64.1 led a i grundförordningen tillämpas.

I Finland är arbets- och näringsbyråerna de arbetsförmedlingar som avses i grundförordningen och tillämpningsförordningen.

23 §

Samarbetsgrupp

För utveckling, administration och kostnadsfördelning i fråga om det elektroniska informationsutbytet ska social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder tillsätta en samarbetsgrupp med sex medlemmar. Social- och hälsovårdsministeriet, *arbets- och näringsministeriet*, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund och Arbetslöshetskassornas samorganisation ska vara företrädare i samarbetsgruppen. Utöver medlemmarna kan social- och hälsovårdsministeriet förordna högst två experter på förslag av de aktörer som är företrädare i gruppen. Samar-

Föreslagen lydelse

6 §

Utsedda behöriga institutioner för vissa fall av sökande av arbete

I grundförordningens artikel 1 q led iii avsedda behöriga institutioner i Finland som utses av den behöriga myndigheten är arbets- och näringsbyråerna, när artikel 55.4 i tillämpningsförordningen och artikel 64.1 led a i grundförordningen tillämpas.

I Finland är arbets- och näringsbyråerna *och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter* de arbetsförmedlingar som avses i grundförordningen och tillämpningsförordningen.

23 §

Samarbetsgrupp

För utveckling, administration och kostnadsfördelning i fråga om det elektroniska informationsutbytet ska social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder tillsätta en samarbetsgrupp med sex medlemmar. Social- och hälsovårdsministeriet, *närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter*, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund och Arbetslöshetskassornas samorganisation ska vara företrädare i samarbetsgruppen. Utöver medlemmarna kan social- och hälsovårdsministeriet förordna

RP 64/2015 rd

Gällande lydelse

betsgruppen ska ha tillräckligt stor sakkunskap i Europeiska unionens lagstiftning om social trygghet, den nationella lagstiftningen om social trygghet och informationssystem.

Föreslagen lydelse

högst två experter *till samarbetsgruppen* på förslag av de aktörer som är företrädare i gruppen. Samarbetsgruppen ska ha tillräckligt stor sakkunskap i Europeiska unionens lagstiftning om social trygghet, den nationella lagstiftningen om social trygghet och informationssystem.

Denna lag träder i kraft den 20 .